

Matkailututkimus 9: 1, 5-6 (2013)

©Suomen matkailututkimuksen seura

Suomen matkailututkimuksen seura

Pääkirjoitus

Matkailun turvallisuus

Matkailu on melko tasavertainen yhdistelmä kahdesta asiasta: mielikuvasta ja todellisesta matkanteosta. Molemmat ovat tärkeitä lopputuloksen kannalta. Matkaa ilman jompaakumpaa ei ole olemassa, vaikka matkailijat – ja matkailututkijat – usein korostavat itse matkantekoa. Mielikuviin liittyy suunnittelu, erilaisten nähtävyyksien ja kokemusten odottelu sekä tietynlaisen stereotyyppisen ennakkoluonteen luominen matkalle kokonaisuutena. Konkreettisessa matkanteossa keskeisen huomion saavat yleensä tavaroiden pakkaaminen ja kuljettaminen, majoittuminen, syöminen sekä erilaiset aktiviteetit, mutta näiden takana on toinen merkittävä tekijä – turvallisuuden kokeminen kaikessa. Vaikka jotkin matkailuelämykset ovat tarkoituksellakin vaarallisia, liittyy niihin henkinen valmistautuminen ja oletus, että aktiviteetin ja matkanteon tuoma riski on pienempi kuin niistä saatava hyöty. Turvallisen mielikuvan luominen on siten perusedellytys kaikelle matkailulle. Sen tiedostaminen on tärkeää myös kaikille matkailun tutkijoille. *Turvallisuus* onkin tämän Matkailututkimuksen lehden erikoisnumeron teema.

Teemanumeron kirjoitukset ovat suurelta osin tuotoksia matkailun kansainvälisestä symposiumista *Risks, Danger and Safety – Spring Symposium on Tourism Safety and Security*, joka järjestettiin Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutissa (MTI) Rovaniemellä 16.–18.4.2012. Tarkoituksena oli tuoda yhteen tutkijoita keskustelemaan ja esittämään tutkimustuloksia turvallisuuden merkityksestä ja johtamisesta matkailun palveluketjussa. Symposiumin ideoijana ja järjestäjänä toimivat MTI:n *Lapin matkailun turvallisuusjärjestelmän* hankkeet, joissa yhdistyy turvallisuuden verkostoituminen, ennakointi, koulutus, tutkimus ja tiedotus sekä turvallisuusjärjestelmän koordinointi. Symposiumin päätavoite oli herättää keskustelua maailmanlaajuisten muutosten vaikutuksista paikallisiin riskien johtamisen käytäntöihin. Osallistujat olivat edustava otos suomalaisia ja kansainvälisiä matkailualojen toimijoita, tutkijoita, viranomaisia sekä aiheesta kiinnostuneita opiskelijoita. Symposiumin ohjelmaan kuului myös toiminnallinen osio, jossa evakuoitiin rovaniemeläinen hotelli. Osallistujat saivat seurata harjoitusta hotellin auditoriossa strategisesti sijoitetuista kameroista. Kamerat toivat harjoitusyleisölle tietoa henkilökunnan, asiakkaiden sekä viranomaisten toiminnasta koko harjoituksen aikana. Toki symposiumin ohjelma oli myös perinteisen akateeminen esitelmiseen, joista muutama on mukana tässä teemanumerossa.

Olemme toimituskunnan puolesta iloisia saadessamme esitellä mukavasti monipuolisen kokoelman artikkeleita ja puheenvuoroja. Matkailun turvallisuus teemana on kaikissa kirjoituksissa selkeästi esillä. Uskomme, että teemanumerosta voisi jatkossa muodostua käytännöllinen resurssi turvallisuuteen liittyville tutkimuksille sekä alan opetukselle.

Lori Pennington-Grayn ja Ashley Schroederin artikkeli *International Tourist's Perceptions of Safety & Security: The Role of Social Media* on erinomainen lähtökohta, kun tutkitaan matkailun ”pehmeää” puolta eli mielikuvia itse matkanteon sijaan. Artikkelissa esitellään laajaan kansainväliseen kyselyaineistoon perustuvan tutkimuksen tuloksia sosiaalisen median roolista kuvitteellisessa kriisitilanteessa matkan aikana. Myös Peter Björkin ja Hannele Kauppinen-Räisäsen artikkelissa *Destination Countries' Risk Image as Perceived by Finnish Travellers* turvallisuutta lähestytään mielikuvien kautta: miten suomalaiset matkailijat arvioivat eri maiden riskitasoa ja erilaisia riskityyppejä. Tämän jälkeen siirrytään mielikuvista lähemmäksi itse matkantekoa. Johan Edelheimin ja Jenni Pyhäjärven katsauksessa tarkastellaan *turvallisuusaihetta matkailualojen opetus suunnitelmassa Suomessa ja Australiassa*. Niko Niemisalo ja Pekka Iivari taustoittavat matkailun turvallisuustyön kehittymistä puheenvuorollaan *Lapin matkailun turvallisuusjärjestelmä – projekteista prosesseihin, lineaarisesta ajattelusta systeemeihin*. Teemanumeron päättää Pipsa Korkolaisen erittäin käytännöllinen ja hyödyllinen puheenvuoro *Palveluntarjoaja vastaa turvallisuudesta*, jossa esitellään Suomen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) näkökulma matkailuun liittyvistä vastuista ja laeista.

Rovaniemellä 23.5.2013

Johan R. Edelheim

Pekka Iivari

Heli Ilola